

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
 MINISTRIA E ARSIMIT
 DHE SPORTIT
 AGJENCIA KOMBËTARE E PROVIMEVE

PROVIMI I MATURËS SHTETËRORE 2014

I DETYRUAR

VARIANTI A
 Ora 10.00

E premte, 30 maj 2014

Lënda: Gjuhë shqipe dhe Letërsi

Profesionale, artistike, sportive, me kohë të shkurtuar

Udhëzime për nxënësin

Testi në total ka **25 pyetje**: 13 pyetje me zgjedhje (alternativa) dhe 12 pyetje me zhvillim.

Testi është i ndarë në dy pjesë: joletrare dhe letrare.

Në të dy pjesët ka pyetje me **zgjedhje** dhe me **zhvillim**. Në pyetjet me zgjedhje rrethoni **vetëm** shkronjën përbri përgjigjes së saktë, ndërsa për pyetjet me zhvillim është dhënë hapësira e nevojshme për të shkruar përgjigjen.

Koha për zhvillimin e pyetjeve të testit është **2 orë e 30 minuta**.

Pikët për secilën kërkesë janë dhënë përbri saj.

Për përdorim nga komisioni i vlerësimit

Kërkesa	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Pikët											
Kërkesa	12a	12b	12c	13	14	15	16	17	18	19	20
Pikët											
Kërkesa	21	22	23a	23b	24a	24b	25a	25b	25c	25d	
Pikët											

Totali i pikëve

KOMISIONI I VLERËSIMIT

1.....Anëtar

2.Anëtar

Në studion tonë fotografike

Mirëmëngjesi! Unë jam Eva dhe jam një fotografe profesioniste e kësaj studioje. Kam qenë fotografe profesioniste te një studio tjetër për dhjetë vjet dhe jam shumë e kënaqur që po ju flas sot për profesionin e fotografit.

Fotografët janë njerëz të talentuar, të orientuar dhe shumë të motivuar. Ne jemi artistë që e vëzhgojmë papushim botën që na rrethon dhe tërhiqemi nga e veçanta e saj. Ka raste që fitojmë para, por ka edhe raste që jo. Por ne nuk mërzhitemi kurrë dhe asnjëherë nuk do të donim të kishim një punë tjetër. Synimi im sot është t'ju informoj rreth karrierës sime dhe t'ju nxis të merrni pjesë në një punë vere në studion tonë. Do t'ju shpjegoj se pse pjesëmarrja në një punë të tillë do t'ju ndihmonte shumë në karrierën tuaj të ardhshme, pavarësisht se çfarë profesioni do të zgjidhni.

Gjatë kësaj pune vere në studion tonë, ju do të mësoni rreth pajisjeve cilësore fotografike, programeve për montimin e fotografive, dosjeve elektronike, si është të punosh në një studio të madhe dhe veprimet në biznes. Një fotograf i madh duhet të jetë i aftë në të gjitha këto fusha dhe ne do t'ua mësojmë këto aftësi.

Si fillim, ju do të mësoni të përdorni pajisjet fotografike, për të rritur aftësitë tuaja për të bërë fotografi. Ju do të mësoni të përdorni kamerat digjitale, lentet speciale, filtrat, pajisjet me tri këmbë, blicin, pajisjet speciale për ndriçim dhe printerët fotografikë të cilësisë së lartë. Më kujtohet hera e parë kur vendosa kamerën në një këmbalec. Nuk ia dola ta fiksoj si duhet dhe ajo ra m'u përpara familjes që po fotografoja. Ne do të sigurohemi që të mos ju ndodhin incidente të tilla!

Së dyti, ju do të mësoni të përdorni programe kompjuterike për prerjet anësore të fotografive. Studioja jonë ka programet më të fundit kompjuterike që qarkullojnë në treg. Ju do të ndihmoni profesionistët tanë të montojnë, shkurtojnë, zmadhojnë dhe përforcojnë imazhet më korrektor ngjyrash. Gjithashtu, programi do të krijojë dosje elektronike për secilin nga klientët tanë. Ju do ta përdorni programin së bashku me aftësitë tuaja krijuese për të hedhur fotot e klientëve në faqen e internetit të studios sonë. Studioja jonë do t'ju krijojë mundësi për të pasur kontakt me klientë të mundshëm.

Tani do t'ju jap një informacion më të detajuar në lidhje me studion tonë. Aktualisht ne i ofrojmë klientëve tanë pesë tipa të ndryshëm fotografish. Ne bëjmë fotografi portret, reklamash, shkencore, lajmesh dhe artistike. Ne jemi një nga të paktat studio në këtë vend që mund të bëjmë foto për të gjitha këto fusha. Kjo është arsyeja se pse ofrojmë punë gjatë sezonit të verës. Studioja jonë ka një zyrë biznesi, me disa të punësuar, të gatshëm për t'ju mësuar anën e biznesit të fotografisë. Ne do t'ju mësojmë për reklamën, planifikimin e takimeve, blerjen e pajisjeve, vendosjen e çmimit dhe prerjen e faturave si dhe të gjitha proceset që lidhen me inkuadrimin dhe vendosjen e fotografive në kornizë. Këto aftësi do t'ju vlenin për çdo mjedis profesional që ju do të zgjidhni.

Përfundimisht, ne ju ofrojmë diçka që nuk mund ta gjeni në studiot e tjera. A ju shqetëson mendimi se do të punoni gjatë verës? A mendoni se mund të humbisni një verë gazmore me miqtë tuaj? Mirë, por mendojeni sërish. Studioja jonë ofron mundësi që oraret t'i zgjidhni vetë, kështu që ju mund të programoni kohën tuaj. Ju mund të regjistrohni t'i ndiqni fotografët kur të mundeni dhe në të njëjtën kohë t'i përmbushni orët që kërkohen për trajnim. Gjithashtu, ne do t'ju lejojmë të zgjidhni se cilat ngjarje dëshironi të fotografoni. Ju mund të bëni fotografi në panairë dhe festivalin e zonës, koncertet muzikore, ndërtesat historike, ngjarjet sportive, martesat, mbrëmje dhe shumë ngjarje të tjera.

Dëshiroj t'ju nxis për ta marrë në konsideratë studion tonë të fotografisë, si një mundësi për të bërë një punë në verë. Jam e sigurt se mund të shikoni pse ne e duam kaq shumë punën dhe shpresoj se ju kemi nxitur sado pak për t'u bërë fotografë. Kështu që merrni një vendim dhe bëjuni pjesë e një përvoje të tillë, e cila mund t'ju ndryshojë tërësisht jetën dhe të rrisë shanset për të ardhmen tuaj.

1. Kujt u drejtohet ky tekst? **1 pikë**
- A) Mësuesve
B) Prindërve
C) Nxënësve
D) Artistëve
2. Sipas autores, fotografët janë artistë. Çfarë kanë të veçantë ata? **1 pikë**
- A) Mënyrën se si e shikojnë botën.
B) Sjelljen e çuditshme kundrejt njerëzve.
C) Dëshirën për të bërë punë të ndryshme.
D) Padurimin për ta bërë një punë sa më shpejt.
3. Cila nga fjalitë e mëposhtme shpreh më mirë opinionin e autores për fotografët? **1 pikë**
- A) Fotografët janë njerëz të talentuar, të orientuar dhe shumë të motivuar.
B) Ne bëjmë fotografi portret, reklamash, shkencore, lajmesh dhe artistike.
C) Si fillim, ju do të mësoni të përdorni pajisjet fotografike për të rritur aftësitë tuaja për të bërë fotografi.
D) Ju do të ndihmoni profesionistët tanë të montojnë, shkurtojnë, zmadhojnë dhe përforcojnë imazhet më korrektor ngjyrash.
4. Cila nga alternativat e mëposhtme na bind më mirë për të marrë pjesë në këtë program? **1 pikë**
- A) Studioja fotografike ofron një numër të madh punësh sezonale.
B) Studioja fotografike mëson praktikantët se si të përforcojnë imazhet.
C) Puna sezonale në këtë studio fotografike rrit shanset për të ardhmen e karrierës.
D) Praktikantët e studios fotografike përdorin programe kompjuterike për prerjet anësore të fotografive.
5. Në fjalinë: ... *mund t'jua ndryshojë tërësisht jetën dhe rrisë shanset për të ardhmen tuaj*, fjala *shanset* ka kuptimin: **1 pikë**
- A) aftësitë
B) shpresat
C) njohuritë
D) mundësitë
6. Në cilën prej alternativave të mëposhtme ligjërimi është në vetën e parë njëjës? **1 pikë**
- A) Ne ju ofrojmë diçka që nuk mund ta gjeni në studio të tjera.
B) Më kujtohet hera e parë kur vendosa kamerën në një këmbalec.
C) A mendoni se mund të humbisni një verë gazmore me miqtë tuaj?
D) Fotografët janë njerëz të talentuar, të orientuar dhe shumë të motivuar.
7. Tonet e komunikimit përgjatë këtij ligjërimi janë të natyrës së: **1 pikë**
- A) lutjes
B) entuziazmit
C) sugjerimit
D) urdhrit

8. Cili është qëllimi i autores së këtij teksti? Identifikoni paragrafin ku shfaqet dukshëm ky qëllim. **2 pikë**

Qëllimi: _____

Paragrafi: _____

9. Cili është referenti i këtij teksti? Identifikoni në paragrafin e pestë dy nga informacionet mbështetëse të tij. **3 pikë**

Referenti: _____

Informacioni 1: _____

Informacioni 2: _____

10. Zbuloni dy tipare të fotografëve që përmenden në këtë tekst. **2 pikë**

11. Në paragrafin e gjashtë gjeni dy shembuj, nga të cilët, njëri i jep atij karakter objektiv dhe tjetri karakter subjektiv. **2 pikë**

Shembull objektiv:

Shembull subjektiv:

12.

- a) Cili është mesazhi që përcjell ky test? **1 pikë**

- b) Cila është e veçanta që ofron kjo studio dhe që praktikantët nuk mund ta gjejnë në studio të tjera? **1 pikë**

- c) Pse autorja e nënvizon faktin se ka punuar për dhjetë vjet në këtë profesion, në një studio tjetër? **1 pikë**

13. Autorja është përpjekur ta shkruajë këtë pjesë në **mënyrë** të tillë që të tërheqë kandidatët e mundshëm. A mendoni se do t'ia arrijë qëllimit? Mbështetuni në tekst për të dhënë përgjigjen tuaj. **2 pikë**

BAJRON

ÇAJLD HAROLD (*Kënga e lamtumirës*)

1

O lamtumirë! Atdheu im
po zhduket dalëngadalë,
gjëmon stuhia me tërbim,
çaçri gërhet mbi valë,
pas diellit që po flakëron,
po nisemi të lirë;
dhe ty, si atij që perëndon,
Atdhe, natën e mirë!

2

Kur nesër rishtaz ai diell
do lindë, me shkëlqim,
do përshëndesim det e qiell
po jo atdhenë tim.
Në vatrën time nuk ka zjarr,
nëpër avllit' e forta
të kullës sime rritet bar,
im qen po leh te porta.

8

Kush u beson psherëtimave
të femrës që mbush sytë?
Ia than lotët qepallave
ndonjë dashnor i dytë.
S'qaj për gëzimet që humbas,
rrezikun që më vjen;
po vetëm qaj se nuk lë pas
asnjë që lot'n e vlen.

Në botë mbeta fill i mjerë,
në detin pa kufi;
përse të qaj pra për të tjerë
për mua s'qau njeri.

Do t'angullijë ndoshta sot
im qen gjersa të gjejë
ushqim nga një tjetër zot;
n'u kthefsha do më shqejë.

Pra, merrmë, o lundër, dhe vrapo
në detin plot buçim;
dhe shpërmë në çdo vend që do,
veç jo në vendin tim!

Të falem det i kaltr' i zi!
dhe kur të shkel i lirë
në dhe, të falem, shkretëti!
Atdhe, natën e mirë!

14. Heroi lirik në këtë fragment shfaqet:

1 pikë

- A) i zhgënjyer nga njerëzit e vendit të tij.
- B) i mërzhitur nga shtegtimet e shumta.
- C) i shqetësuar për rreziqet që e presin.
- D) i lumtur që po largohet në vende të panjohura.

15. Toni ka karakter lutës në vargun:

1 pikë

- A) Në vatrën time nuk ka zjarr,
- B) Pra, merrmë, o lundër, dhe vrapo
- C) S'qaj për gëzimet që humbas
- D) Në botë mbeta fill i mjerë

16. Cila është figura e stilistikës mbi të cilën janë ndërtuar vargjet e mëposhtme? **1 pikë**

*Pra, merrmë, o lundër, dhe vrapo
në detin plot buçim;
dhe shpjermë në çdo vend që do,
veç jo në vendin tim!*

- A) epiteti
- B) krahasimi
- C) përsëritja
- D) personifikimi

17. Në cilën prej alternativave të mëposhtme sintaksa vjen me rend të ndryshuar? **1 pikë**

- A) Çaçri gërhet mbi valë
- B) im qen gjersa të gjejë
- C) S'qaj për gëzimet që humbas
- D) Atdheu im/ po zhduket dalëngadalë

18. Në cilin prej vargjeve metafora është shprehur me folje? **1 pikë**

- A) në detin plot buçim
- B) të kullës sime rritet bar
- C) në vatrën time nuk ka zjarr
- D) s'qaj për gëzimet që humbas

19. Bazuar në këtë fragment, mund të themi se përvojat që ka pasur heroji lirik në të shkuarën: **1 pikë**

- A) e kanë nxitur të jetë i dhunshëm.
- B) e kanë bërë atë të pamposhtur.
- C) i kanë shkaktuar shumë zhgënjime.
- D) e kanë bërë ambicioz për të qenë i pari në jetë.

20. Përshkruani gjendjen shpirtërore të heroit duke e ilustruar me një shembull nga poezia. **2 pikë**

21. Identifikoni dy motivet e largimit të heroit nga vendlindja, të cilat janë edhe shkaku i përjetimeve që ai po kalon. **2 pikë**

Motivi 1:

Motivi 2:

22. Lexoni me kujdes vargjet e mëposhtme. I analizoni ato.

2 pikë

*S'qaj për gëzimet që humbas,
rrezikun që më vjen;
po vetëm qaj se nuk lë pas
asnjë që lot'n e vlen.*

23.

a) Në strofën tetë zbuloni vargjet ku heroi lirik merr një vendim. Cili është vendimi? Analizoni gjendjen shpirtërore të heroit në këtë moment.

3 pikë

b) Si shfaqet poeti në këtë fragment, si romantik apo realist? Pse?

2 pikë

24.

a) Në vargun *Në vatrën time nuk ka zjarr*, tregoni të dy kuptimet që mbart fjala *zjarr*.

2 pikë

b) Çfarë ju bën më shumë përshtypje në këtë fragment? Pse?

2 pikë

25. Shpesh adoleshentëve iu thuhet se vitet që po kalojnë, janë vitet më të bukura të jetës së tyre. Por, zakonisht, ata e dëgjojnë këtë me një shprehje ironie në fytyrë apo shfaqin një sjellje që tregon të kundërtën e asaj që dëgjojnë. Po ju si mendoni? Argumentoni mendimin tuaj duke përdorur shembuj dhe arsye specifike për të mbështetur përgjigjen.

8 pikë

Shtjellimi i idesë (25a)	Organizimi dhe struktura (25b)	Stili dhe origjinaliteti (25c)	Saktësia gjuhësore (sintaksa dhe drejtshkrimi) (25d)	Totali
				25
2 pikë	2 pikë	2 pikë	2 pikë	8 pikë